GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ: la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 109. Vinerĭ 17 (29) Maiu 1885.

Brașovŭ, 16 (28) Maiu 1885.

S'ar păré după telegramele ce sosescŭ atâtŭ din Londra câtŭ și din Petersburg, că conflictulŭ anglo-rusŭ ar fi aprópe aplanatŭ, căcĭ mai tóte accentuéză că tractările dintre cele două state se continuă în modŭ favorabilŭ pentru menținerea păcii.

Negreșitŭ, situațiunea nu mai e atâtŭ de îngrijitóre ca deunăḍile, când nu se mai aștepta decâtŭ declarațiunea de rĕsboiu dintr'o parte séu alta; dar nu se póte ḍice nicĭ că pacea e asigurată.

Micele diferențe, ce stau în cale și nu lasă ca cestiunea afgană sĕ se reguleze definitivŭ și repede, potŭ fórte ușorŭ sĕ îngreuieze din nou situațiunea. Anglia a cedatŭ mereu până acum, pe când Rusia entusiasmată de resultatulŭ încăerărei dela Kușk, nu vrea sĕ scie de concesiunĭ. Și apoi mai e o împrejurare, care ne face sĕ credemŭ, că diferențele ce ținŭ în locŭ înaintarea tractărilorŭ nu suntŭ tocmai așa de nensemnate precum se pare.

Gladstone a declaratŭ, póte cu intențiune de-a mai slăbi cerbicia Rusiei, că înarmările nu s'au întreruptŭ; pe de altă parte nicĭ Rusia nu stă pe locŭ, ci continuă cu înarmarea flotei și cu grămădirea de trupe la granițele afgane. Prin urmare amŭ puté ḍice, că în timpulŭ de față e unŭ felin de armistițiu între cele două state, pentru ca fiecare sĕ se pótă pregăti îndestulŭ.

Afară de acésta, pe Rusia unŭ singurŭ lucru o face sĕ mai amâne încăerarea sa cu Anglia: este cestiunea strîmtorilorŭ de mare. Guvernulŭ din Petersburg caută sĕ profite de timpulŭ câtŭ duréză tractările cu Anglia, caută sĕ se asigure pe cale diplomatică, că din partea Angliei nu va avé sĕ sufere în Bosforŭ nicĭ unŭ neajunsŭ. Asigurată odată Rusia din acéstă parte, nu scimŭ ce ar mai puté-o împedeca de a-și esecuta vechiulŭ sĕu planŭ în Asia centrală.

Pe de altă parte, poporulŭ englesŭ se simte greu lovitŭ în simțĕmintele sale de onóre naționale prin concesiunile cabinetului Gladstone pe de-o parte, pe de altă parte prin atitudinea demonstrativă a guvernului rusescŭ, care rĕsplătesce cu darurĭ enorme pe generalulŭ Komarov, provocatorulŭ conflictului, tocmai în timpulŭ tractărilorŭ.

Poporulŭ englesŭ simte aceste loviturĭ amare și decĭ nu e mirare, dacă rêndurile conservatorilorŭ se înțelenescŭ totŭ mai multŭ, și dacă posițiunea lui Gladstone se clatină pe ḍi ce merge totŭ mai mare. Sorții păcii atérnă multŭ de alegerile din tómna viitóre. Dacă oposițiunea va eși învingĕtóre, atuncĭ mai că nu e speranță de pace, căcĭ cine nu-și aduce încă aminte de discursurile înflăcărate ale oposițiunei englese în contra Rusiei, a cărei sinceritate și onóre i s'a pusŭ la îndoială într'unŭ modŭ fórte demonstrativŭ.

Dar posițiunea cabinetului Gladstone mai e sdruncinată și prin neînțelegerile ce s'au ivitŭ chiar între ministri din causa cestiunei irlandeze. Unii voescŭ o ameliorare a situațiunii Irlandezilorŭ, alții cu Gladstone în frunte voescŭ sĕ mențină starea actuală. Prin urmare nu suntŭ simptome favorabile, că Gladstone ar fi domnulŭ situațiunii înăuntru și în afară.

Chiar admițêndŭ că Gladstone ar eși cu chiu cu vai învingĕtorŭ la alegerile viitóre, nimenea nu póte ḍice că nu 'și-a perdutŭ multŭ din încrederea ce 'și-o câștigase la poporulŭ englesŭ, și și-a perdu-t'o prin neisbêndele sale în politica din afară. Perderĭ în Sudanŭ, umilințe față cu Rusia și chiar față cu Germania, îndușmănire cu Franța, în fine isolațiunea în care a adusŭ pe Anglia numai a-i întări posițiunea nu potŭ. Prin procederea lui Gladstone s'au împuținatŭ și sorții păcii și e de natură a ținé deșteptă îngrijirea, că o soluțiune a încordărei cu Rusia numai prin arme se póte face.

Mai e și unŭ alŭ motivŭ, care va sili pe Anglia sĕ ștérgă umilințele ce i le-a adusŭ asupra ei cabinetulŭ Gladstone, și anume sĕ le ștérgă mĕsurându-se cu Rusia, care i-a datŭ și i va mai da prilegiu pentru acésta. Dacă poporulŭ englesŭ voiesce sĕ-și redobândéscă statulŭ englesŭ însemnătatea ce o avé ca putere mare și ca putere de însemnată valóre în concertulŭ europénŭ, va trebui sĕ se răfuiască cu aceia, carĭ au umilit'o.

In Rusia și în Anglia opiniunea publică nicĭ nu consideră înțelegerea ce s'ar stabili între cele două guverne ca o înlăturare a rĕsboiului, ci numai ca unŭ armistițiu de o durată mai lungă orĭ mai scurtă. Chiar idea de a se supune cestiunea afgană unui arbitru se pare că a căḍutŭ cu totulŭ; dovadă că cele două puterĭ voescŭ sĕ lămuréscă afacerea între ele. In modŭ pacinicŭ e cu neputință, dacă luămŭ în considerare, că Rusia nu e învĕțată sĕ codeze și că Anglia, în cele din urmă, va trebui sĕ pună capĕtŭ concesiunilorŭ, dacă nu voesce sĕ-și pericliteze esistența sa în India și vaḍa sa în Europa.

———

CRONICA POLITICĂ.

Corespondentulŭ din Parisŭ alŭ lui »Times« anunță, că prințulŭ Bismarck ar fi propusŭ lordului Roseberry următorulŭ programŭ politicŭ pentru Anglia cu privire la Egiptŭ și Afganistanŭ: Sudanulŭ trebue sĕ se despartă de Egiptŭ și sĕ se lase pe séma Turciei séu Italiei; Egiptulŭ trebue sĕ se elibereze de orice pericululŭ din partea Sudanului și sĕ se neutraliseze sub guvernulŭ unui Chedivŭ puternicŭ. Libertatea canalului de Suez trebue sĕ se încredințeze guvernului egiptênŭ în comunŭ cu guvernele tuturorŭ celorlalte state, păstrându-și Anglia preponderanța în Egiptŭ prin supravegherea libertății canalului. Anglia trebue sĕ dovedéscă Europii, că nu nutresce planurĭ egoiste cu privire la Egiptŭ. In privința Afganistanului, Bismarck va îndupleca pe Rusia, ca sĕ rĕmână în posițiunile sale actuale, până ce Anglia își va întări posesiunea sa indiană între actualele granițe. In fine Anglia sĕ nu vatĕme comerciulŭ germanŭ.

*

»Journal de St. Petersbourg« comunică, că guvernulŭ rusescŭ va publica în curêndŭ o colecțiune de acte asupra cestiunei afgane, pentru ca sĕ se pótă lămuri amêndouĕ părțile interesate, căcĭ documentele publicate în cartea albastră a Angliei suntŭ neînțelese și neesacte. Acéstă împărtășire a foiei ruse dovedesce, că Rusia încă trebue sĕ țină sémă de puterea opiniunei publice. De altmintrelea tractările între Anglia și Rusia se continuă. Timpulŭ când se va stabili linia graniței nu se scie. După cum stau lucrurile până acum, Zulficarulŭ și Meruciaculŭ rĕmânŭ Afganilorŭ. Cu privire la Herat, Giers a declaratŭ, încă în Maiu 1882, ambasadorului englesŭ Thornton, că Rusia nu se va opune la ocuparea Candaharului nicĭ la câștigarea influenței englese în Herat. De aceea Rusia n'are sĕ ḍică nimicŭ în contra presenței oficerilorŭ englesĭ în Herat.

*

»Pol. Corr.« află din Constantinopole, că guvernulŭ rusŭ ar intenționa cu tótă seriositatea sĕ aducă pe tapetŭ cestiunea strîmtorilorŭ de mare fie în orice formă. Din acestŭ motivŭ, fortificării Dardanelelorŭ și a Bosforului i se dă o deosebită atențiune și lucrările se continuă cu mare activitate. S'au comandatŭ 50 de mortace (tunurĭ), pentru ca bateriele de porturĭ sĕ fie puse în stare bună de apĕrare. Comisiunea respectivă a găsitŭ, că e trebuință de 500 de tunurĭ Krupp, pentru ca fortificările din amêndouĕ strîmtorile de mare sĕ fie armate în modŭ corĕspundĕtorŭ și sĕ aibă efectŭ.

*

Cu ocasiunea aniversărei comunei la 24 Maiu n. s'a întêmplatŭ în Paris o încăerare sângerósă între polițiștĭ și comunarḍĭ. Numĕrulŭ rănițilorŭ e mare, și totŭ așa de mare e și alŭ celorŭ arestațĭ. Motivulŭ încăerării au fostŭ stégurile roșii, ce le purtau comunarḍii pe drumŭ cătră cimitirŭ. Poliția voia sĕ le smulgă stégurile și, după mai multe provocărĭ zadarnice de a înfășura stégurile, înaintă spre ei cu baioneta și și cu săbiile. Poliția a fostŭ sprijinită și de cavalerĭă. Agitațiunea e fórte mare în Paris și esistă temerea, că la înmormêntarea lui Victor Hugo se vorŭ repeta turburările, de cumva nu s'au repetatŭ și la 25 Maiu.

———

SCIRILE ḌILEI.

Guvernulŭ unguresců nu voesce cu nicĭ unŭ prețŭ sĕ resolve cestiunea ajutorului împĕrătescŭ în sensulŭ representațiunei făcute de consistoriu cătră M. Sa, ci vrea sĕ-și reserveze pe séma sa 20 mii fl., ér restulŭ de 4 mii sĕ-lŭ dea Ex. Sale păr. mitropolitŭ. In casŭ când consistoriulŭ și sinodulŭ nu s'ar învoi la acésta, atuncĭ guvernulŭ va împărți elŭ tótă suma. Și apoi sĕ mai ḍicemŭ că nu ne »iubesce« guvernulŭ.

—0—

Căsătoria d-lui Dr. George Baiulescu cu d-șóra Maria Diamandi Manole se va oficia Duminecă în 19 (31) Maiu la órele 10 a. m. în biserica St. Treimĭ din Cetate. Facă-se într'o óră norocósă!

—0—

Tribunalulŭ din Turda aprobândŭ sentința, prin care d. v protopopŭ din Indolŭ a fostŭ pusŭ sub cercetare specială și despre care cetitorii noștri au cunoscință, cu ḍiua de 20 Maiu d. v. protopopŭ a însinuatŭ recursŭ la Tablă.

—0—

Din Hațegŭ ni se scrie cu data de 27 Maiu n. următórele: La 16 Maiu st. n. s'a datŭ din partea tinerimei maghiare de aici unŭ maialŭ în folosulŭ »reuniunei de maghiarisare.« Fiind acestŭ scopŭ pentru noi Românii destulŭ de periculosŭ, totuși s'a aflatŭ o familiă română de aici rĕtăcită, spre a sprijini acestŭ scopŭ, acestia suntŭ: Marcu Todosie de presinte unŭ usurarŭ, lepădându'și profesiunea avută de cismarŭ, alŭ doilea este Nicolae Todosie comerciantŭ, fiulŭ celui de susŭ numitŭ, alŭ treilea Ioanŭ Baciu Ciucurŭ speculantŭ de cai.

—0—

Statutele reuniunei de maghiarisare din Clușiu s'au aprobatŭ de ministrulŭ Tisza. Cine se îndoia despre acésta?

—0—

I. Ovessa, unulŭ dintre comercianții de frunte din Bucurescĭ și ardeleanŭ de locŭ, a încetatŭ din viĕță.

—0—

In nóptea de 20—21 Aprilie, o lupóică turbată, întrândŭ în comuna Pătulele din județulŭ Mehedinți, a mușcatŭ cincĭ locuitorĭ. Acești nenorociți au fostŭ trimiși îndată în căutarea spitalului. Lupóica a fostŭ împușcată de locuitorulŭ Gh. Lascu. In comuna Petrișŭ din același județŭ, unŭ lupŭ turbatŭ a mușcatŭ aprópe 130 de vite. S'au luatŭ îndată mĕsurĭ pentru esterminarea vitelorŭ turbate.

—0—

In districtulŭ Varșoviei se vorŭ face în anulŭ acesta sub conducerea generalului Gurco manevre marĭ între două corpurĭ de armată, dintre care unulŭ va numĕra 39 batalióne, 50 escadróne și 72 tunurĭ, ér celelalte 48

bataliône, 40 escadrône și 90 tunurĭ. Afară de acestea vorŭ manevra și trupele din taberele dela Riga și Dünaburg, în apropiere de acesta, districtulŭ Vilnei.

ḐIUA de 10 MAIU.

Cu ocasiunea întreitei aniversărĭ a ḑilei de 10 Maiu în Bucurescĭ, despre care amŭ datŭ amĕnunte, consiliulŭ de ministri felicitândŭ pe Regele și Regina, d. Sturza ministrulŭ instrucțiunei a rostitŭ următórele cuvinte:

»Sire! Când ațĭ pusŭ piciorulŭ pe pământulŭ nostru, ațĭ venitŭ cu o mare încredere în virtutea poporului românescŭ și cu voința tare de a lucra la înălțarea și gloria lui. In vecĭ țéra nu va uita acestŭ faptŭ. Ḑiua de 10 Maiu ’lŭ va trimite din generațiunĭ în generațiunĭ și în acéstă ḑĭ vețĭ primi, Sire, totd’auna binecuvântările țĕrei întregĭ, precum și încredințările devotamentului ei celui mai nemărginitŭ.

»Sĕ trăițĭ, Sire, ca sĕ ne ducĭ mai departe pe aceeașĭ cale a virtuții și a bărbăției! Sĕ trăiéscă M. S. Regina! Sĕ trăiéscă AA. LL. Principii Ferdinand și Carolŭ!«

După sfințirea noului palatŭ M. S. Regele rosti înaintea numerósei asistențe, cu voce rĕsunătóre, următórea cuvântare:

Salutămŭ cu o viuă mulțumire pe acéstă înaltă adunare, pe fruntașii și delegații țĕrei în noua Nóstră casă, ridicată de națiune în onorulŭ Nostru, sfințită de biserică spre a-i atrage binecuvântarea Cerului și închinată de Noi spre a adăposti simțimintele nobile și cugetările patriotice, de cari M’amŭ însuflețitŭ în totŭ timpulŭ Domniei Mele.«

»De 19 anĭ, gândulŭ meu a avutŭ numai o țintă, inima mea numai o dorință: fericirea scumpului meu poporŭ. Frumósa înțelegere, care a domnitŭ totd’auna între țéră și mine, ne-a datŭ împreună puterea de a învinge tóte greutățile și a înlătura tóte primejdiile, de a conduce voinica nóstă armată la biruință, întărindŭ și asigurândŭ neatêrnarea României și ridicarea sa la regatŭ. Serbămŭ dar astăḑĭ cu mândriă și recunoscință aniversară de 10 Maiu și privimŭ viitorulŭ cu încredere, fiindcă Statulŭ nostru e stabilitŭ pe o temeliă solidă, și tăriă mea este răzimată pe dragostea poporului și vitejia armatei.‘

»Nu putemŭ mulțumi mai bine pe toțĭ carĭ s’au strînsŭ astăḑĭ împrejurulŭ Nostru, spre a ne aduce urările lorŭ căldurose, decâtŭ prin strigarea, ce ântêiu trebue sĕ rĕsune în acestŭ nou palatŭ: Sĕ trăiéscă scumpa nóstră Româniă!«

A face o descriere noului palatŭ regalŭ în fuga condeiului, este peste putință; pentru acésta ar trebui unŭ timpŭ mai îndelungatŭ. De o cam dată vomŭ spune că atâtŭ sala tronului câtŭ și celelalte apartamente precum și întrarea suntŭ decorate și mobilate cu multă artă, cu unŭ gustŭ alesŭ și fórte luxosŭ. In vestibulŭ toțĭ au admiratŭ grupa de marmoră, lucrată de sculptorulŭ Storck, și care represintă pe suverana României mama rĕniților, în costumŭ de soră de caritate dândŭ să bea unui soldatŭ rănitŭ.

Corespondență din Bucovina.

Cernăuțĭ, 23 Maiu 1885.

Domnule Redactorŭ! Murindŭ archipresviterulŭ stauroforŭ alŭ catedralei de aci, iubirea de argintŭ a gîdelitŭ multe inime rîvnitóre la postulŭ vacantŭ. Fiecare competentŭ ’șĭ-a diresŭ petițiunea, enumĕrândŭ meritele într’unŭ stilŭ demostenicŭ, încâtŭ te-ai crede a fi... unde? în Berlin, căcĭ câte au avutŭ nefericirea de a fi vĕḑute și de mine erau alcătuite în limba germană, ér respectivii petiționarĭ suntŭ niște pretinșĭ Românĭ. Ei făcură acésta gândindŭ că biata limbă română e aptă numai pentru espresiunele vulgare ale mojicului plouatŭ, érŭ nicĭ decum capabilă de a enumera meritele dobêndite pentru ortodoxismŭ și națiune.

Halalŭ de tine națiune română din Bucovina! câțĭ se luptă pentru binele tĕu și tu nu voescĭ sĕ le recunoscĭ meritele. Nu-i ignora, căcĭ ei se potŭ rĕsbuna, precum au făcutŭ niște aristocrațĭ românĭ cu protopopulŭ din Broscăuțĭ. Tarnaschi protopopulŭ Strojinețilorŭ, vĕḑêndŭ adecă starea miseră în care căḑuse poporulŭ românŭ dându-se beției, a căutatŭ tóte mijlócele ca poporulŭ din tractulŭ sĕu sĕ ’șĭ ia rĕmasŭ bunŭ dela jupânulŭ Ițicŭ și de la moșŭ rachiu. Aristocrații dimprejurŭ, vĕḑêndŭ că velnițele au sĕ sĕrĕcéscă, facŭ jalbă (reclamă) la Consistoriu asupra protopopului, că din causa lui poporulŭ s’a lăsatŭ de beță. Écă o faptă »adevĕratŭ română«, care caracteriséză pe deplinŭ purtarea aristocrației nóstre față cu poporulŭ românŭ. Ast-felŭ ni-i de neințelesŭ și faptulŭ cum putură ei sĕ pledeze în Cameră în favórea velnițelorŭ din Bucovina.

Protopopulŭ respectivŭ căpĕtă peste nasŭ din partea consistoriului în locŭ sĕ-lŭ laude. In Galiția preoții rutenĭ uniațĭ făcéŭ ca țăranii sĕ jure pe s-ta cruce că n’or mai bea, érŭ consistoriulŭ lorŭ îĭ lăuda; la noi chiar consistoriulŭ lucră într’acolo ca poporulŭ sĕ ajungă la sapă de lemnŭ. Așa numai putemŭ pricepe de ce Consistorulŭ dă dreptŭ numai preoților bĕtrânĭ, érŭ cooperatorii totdéuna n’au dreptŭ, pentru că caută ca poporulŭ sĕ se lase de beție.

Dér sĕ mĕ întorcŭ la cestiune.

Amŭ ḑisŭ că petițiunile pentru postulŭ vacantŭ incurgŭ din tóte părțile. Acuma nu se scie ce-a face consistoriulŭ, pre cine-lŭ va prefera — póte pre unŭ rutênŭ, scițĭ ca sĕ se arate că nu-i naționalistŭ. Opiniunea publică însă este, că celŭ mai potrivitŭ pentru acestŭ postŭ ar fi protopresviterulŭ Ar. Berariu, secretarulŭ st. Sinod, comisarŭ esaminatorŭ la facultatea teologică, redactorulŭ fóiei bisericescĭ »Candéla« etc., și ea se motivéză pe următórele argumente: „Acestŭ bărbatŭ, décă va locui în Cernăuțĭ și nu ca de presentŭ la țéră, și-arŭ da mai multă silință cu redacțiunea »Candelei« și ar face ca »Steluța‘, fóia poporală, care încetase de a apare, din causă că preoțimea nóstră nu crede ’n stele, ar reapărea, după cum s’a și esprimatŭ, numai nu-i găsesce unŭ redactorŭ séu unŭ comitetŭ redactorŭ după cum îlŭ sfătuise órecare. Mai are de gândŭ sĕ înființeze și unŭ ḑiarŭ politicŭ românŭ — lucrurĭ carĭ tóte se potŭ realisa, numai décă-lŭ vomŭ avé în Cernăuțĭ.

Spre mai mare pagubă însă, după informațiunile ce le amŭ, păr. Ar. Berariu nicĭ n’a competatŭ. La ce atâta modestiă? — séu ca sĕ nu ḑică lumea că-i ginerele mitropolitului? — fie orĭ nu fie, aci vorbescŭ meritele érŭ nu nepotismulŭ. Astfelŭ de ómenĭ ne trebuescŭ în clerulŭ catedralŭ, căcĭ numai dela unulŭ ca dênsulŭ națiunea română se aștéptă la ceva.

Dacă va ocupa păr. Ar. Berariu postulŭ respectivŭ, credemŭ că toțĭ acei tinerĭ cu marĭ speranțe pentru limbă și națiune îlŭ vorŭ încunjura și astfelŭ cu puterĭ unite vorŭ proba Rutenilorŭ că nu ei suntŭ elementulŭ autoctonŭ aci în țéră, după cumŭ s’a esprimatŭ și fóia germană »Parlamentär«.

Vomŭ vedé ce va face Consistoriulŭ. Sci-va elŭ a aprețuĭ meritele séu se va purta érășĭ dușmănesce cu Românii, ca și alte dățĭ, precum s’a arĕtatŭ și la ocuparea postului de predicatorŭ românŭ dela catedrală? „Mulțĭ erau chemațĭ, dér numai unulŭ alesŭ« — care a probatŭ prin predica, ținută la mormêntulŭ fostului archipresviterŭ stauroforŭ și predicatorŭ catedralŭ păr. Gr. Hacman. Predica a fostŭ așa de românéscă, încâtŭ, décă s’ar fi sculatŭ defunctulŭ, arŭ fi plânsŭ de schimonosirea limbei române în acea predică. Mai ḑică apoi »Gazeta‘, că în Bucovina nu suntŭ Românĭ!

„Ilŭ sciți.“

STAREA SĔMĔNĂTURILORŬ.

Deva, 23 Maiu n. 1885.

Economii noștri se vaetă, că sĕmĕnăturile și cu deosebire porumbulŭ (cucuruzulŭ) nu-le rĕsare. Voiu da în acéstă privință unele deslușirĭ.

Mai toțĭ economii ară de porumbŭ ca la ogorŭ, îi dă sĕmênță dedesubtŭ și deasupra, apoi îlŭ grapă și aștéptă sĕ plouă. Dacă nu cade plóiă, porumbulŭ nu rĕsare, ci numai icĭ-colo. Ba unii economĭ s’au apucatŭ a ara și sĕmĕna loculŭ a doua óră, dér greșescŭ cu acésta, căcĭ bóbele suntŭ tóte în pământŭ, numai câtŭ nu au umeḑélă destulă ca sĕ rĕsară. Acelóra, carĭ nu au aratŭ afundŭ, le-a rĕsăritŭ porumbulŭ, și e de recomendatŭ sĕ nu se are mai afundŭ de trei degete séu chiarŭ numai a sgăria pământulŭ, căcĭ atuncĭ după o singură plóiă porumbulŭ rĕsare.

Cu deosebire sĕ se țină sémă de felulŭ pământului. La noi în Deva d. e. pământulŭ este de două felurĭ negru și tare, și lăsălnicŭ. Dacă ari afundŭ pământulŭ celŭ negru și tare, numai după mai multe ploi pótŭ rĕsări sĕmințele, altcum nu.

Grânele nu suntŭ chiar frumóse, ci micĭ și rarĭ; secara e slabă, în multe locurĭ a peritŭ; viile cam cu puțină ródă și înapoiate; póme se arată a fi, de asemenea suntŭ legume în grădinĭ. Brumă a căḑutŭ numai în puține locurĭ, așa că dacă s’ar îndrepta timpulŭ totŭ ar mai fi nădejde de puțină recoltă.

N. Oprea, economŭ.

Turburărĭ în Paris.

Cu prilegiulŭ serbărei comunii în Paris s’a întêmplatŭ în strada Père Lachaise turburărĭ și ciocnirĭ sângerose. Grupele comunarḑilorŭ și anarchistilorŭ purtau stégurĭ roșii și negre, cu tóte că se scia, că poliția nu va permite desvĕlirea lorŭ. In 29 grupe veniră ei din

FOILETONŬ.

Poporațiunea română și recensĕmêntulŭ poporațiunei dela începutulŭ anului 1881.

(Urmare și fine).

IV.

Sĕ trecemŭ acum la cestiunea poporațiunei comunelorŭ urbane.

Elementulŭ maghiarŭ la noi se raḑimă fórte tare pre comunele urbane séu pre orașe ca pre unele puncte de atracțiune și centre de amalgamisare, carĭ au sĕ domnéscă și sĕ se impună la ținuturĭ întregĭ. Că acésta nu ’i glumă, și că cu aceste centre avemŭ sĕ ducemŭ o luptă grea, este evidentŭ și de acolo, pentru că d. e. până când dintre Românĭ în generalŭ abia 5·90%=137,252 vorbescŭ și unguresce, până atuncĭ dintre cei dela orașe 27·5%=31,365 vorbescŭ limba maghiară!

După datele din 1881 se află în Ungaria și Transilvania 143 de comune urbane cu 2.143,036 locuitorĭ, între carĭ se ḑice, că Maghiarii arŭ fi representațĭ în loculŭ celŭ dintêiu cu 1.381,507=64·46%! pre când Românii, cu 80,317=3·75% poporațiune urbană abia ocupă loculŭ alŭ cincelea. Dar fiindcă Romănulŭ, din mijloculŭ Transilvaniei séu din Banatŭ, de dragulŭ celorŭ din oficiu statisticŭ, nu póte alerga, ca sĕ impopuleze d. e. orașele din comitatulŭ Vesprem, Lipto, séu Arva, — trebue sĕ facemŭ altcum calcululŭ.

Pre teritoriulŭ celorŭ 26 comitate, locuite de Românĭ putemŭ ḑice în mĕsură preponderantă, se află numai 48 de orașe cu circa 507,000 locuitorĭ, dintre carĭ Romanii făcêndŭ cam 80,000=16%! ni se presentă în modŭ cu multŭ mai favorabilŭ.

Sĕ vedemŭ dar acele orașe, în carĭ Românii dau unŭ contingentŭ órecare de poporațiune mai însemnatŭ.

a) Românii au o maioritate absolută între 70—50% în următórele șése orașe:

1.	Hațegŭ,	69·9%	Românĭ;	între	1,808	locuitorĭ.
2.	Uniădóră,	68·6	„	»	2,303	»
3.	Ocna,	64·1	»	»	3,683	»
4.	Abrudŭ	60·7	»	»	2,869	»
5.	Sebeș. săs.	60.3	»	»	6,244	»
6.	Caranseb.	54·6	»	»	4,764	„

b) Românii suntŭ în maioritate relativă în următórele trei orașe:

1.	Deva,	46.8%	Românĭ,	între	3,935	locuitorĭ.
2.	Orăștia,	43·6	»	„	5,451	»
3.	Alba-Iulia	43·6	„	»	7,338	»

c) Românii au o minoritate între 45—10% în următórele 22 orașe:

1.	Coșiocna,	43·7%	Românĭ,	între	3,150	locuitorĭ,
2.	Brețcu,	41·3	„	»	3,033	»
3.	Brașovŭ,	32·1	»	„	29,584	„
4.	Gherla,	32·1	»	„	5,317	»
5.	Mediașŭ,	30·3	»	»	6,489	»
6.	Baia de sus,	30·2	»	»	5·758	»
7.	Baia mare,	29.6	„	»	8,632	»
8.	Bistrița,	26·2	»	»	8,063	»
9.	Deșiu,	25·4	»	»	6,191	„
10.	Sighișóră,	23·9	»	»	8,788	»
11.	Elisabetopol	21·0	»	„	2,500	»
12.	Aiudŭ,	20·3	»	»	5,362	»
13.	Turda,	19·6	„	„	9,434	„
14.	Aradŭ,	18·6	»	»	35,556	»
15.	Téca,	18·0	»	„	2,032	»
16.	Șimlĕu,	16·0	»	»	4,189	»
17.	Giula,	15·0	»	»	18,046	»
18.	Sicu,	14·8	»	»	2,759	„
19.	Sibiiu,	14·4	„	»	19,446	»
20.	Clușiu,	13·2	»	„	29,923	»
21.	Regh. săs.,	12·8	„	»	5,652	„
22.	Timișóra,	10.1	»	»	33,694	„

Așa dar de aicĭ este evidentŭ, că poporațiunea română urbană mai însemnată este grupată în cele 31 orașe susŭ specificate, în carĭ este representată cu 70—10%. Dela 10% în josŭ se mai află încă Românĭ în 27 orașe, dintre carĭ 10 orașe cadŭ afară de cele 26 comitate. Prin urmare dintre cele 143 orașe ale Ungariei și Transilvaniei, Românii locuescŭ numai în 58, pre când în 85 orașe nu se află nicĭ unŭ Românŭ, din causa naturală, că aceste tóte suntŭ situate afară de linia de demarcațiune a teritorului locuitŭ de însemnatulŭ contingentŭ românescŭ.

Adevĕratŭ, că nicĭ prin aceste combinațiunĭ nu putemŭ sĕ ajungemŭ la unŭ resultatŭ pre deplinŭ îmbucurătorŭ, dar ceea ce este pentru noi și mai puținŭ îmbucurătorŭ este împrejurarea, că și acelŭ micŭ elementŭ românescŭ, care se află în comunele cu caracterŭ urbanŭ, până acum abia in partea cea mai mică și-a pututŭ căștigă condițiunile, pentru ca sĕ se pótă valora ca unŭ elementŭ de industriă bine deprinsŭ, ca unŭ elementŭ de comerțŭ, séu ca unŭ elementŭ de inteligență mai înaltă specială românéscă, — pre când partea cea mai mare, ca când n’ar avé altă vocațiune, pare a șĭ continua mai multŭ viața dela sate. De aicĭ se întêmplă apoi adeseorĭ, ca acei puținĭ industriașĭ, comerciațĭ, ba inteligențĭ chiar, carĭ îĭ avemŭ prela unele orașe, din lipsa raḑimului românescŭ de aceea-șĭ séu celŭ puținŭ de asemenea condițiune și ocupațiune, cu încetulŭ începŭ

29 părţĭ spre strada numită, unde 'i aştepta poliţia, gendarmeria şi cavaleria postată în-faţa cimitirului. Poliţia întêmpină grupele cerêndŭ stégurile. Voindŭ sĕ le ia cu putere demonstranţii lovescŭ cu pumnii şi cu bastóne. Folosindu-se de arme poliţiştii strîmtoraţĭ rănescŭ ma mulţĭ demonstranţĭ şi 'i facŭ sĕ se retragă la o grămadă de petrii, pe carĭ începŭ a le arunca în poliţiştĭ. Comisarulŭ Carnat cade lovitŭ de mórte. La comanda oficerului gendarmii năvălescŭ în fugă cu baioneta în puşcă. Mulţĭ au fostŭ răniţĭ şi călcaţĭ în picióre. Unŭ lucrătorŭ strigă desvĕlindu'şĭ peptulŭ cătră unŭ poliţistŭ : »Infige!...« In fine cu încetul demonstranţii fură împrăştiaţĭ cu ajutorul cavaleriei, care 'i gonì dinaintea cimitirului. Au fostŭ răniţĭ 15 poliţiştĭ, 15 soldaţĭ, 55 anarchiştĭ şi s'au arestatŭ 24 persóne, dintre cari cei mai mulţĭ lucrătorĭ.

CELIBATULŬ IN FRANŢA.

Academia de sciinţe politice şi morale din Parisŭ în şedinţa sa de la 2 Maiu s'a ocupatŭ cu acésta cestiune:

Din secolulŭ trecutŭ, proporţiunea copiilorŭ în Francia a descrescutŭ fórte multŭ, aceea a căsătoriilorŭ a crescutŭ puţinŭ, acea a celibatarilorŭ a crescutŭ dela 190 la 224 pentru 1000 de locuitorĭ. Proporţiunea fetelorŭ şi a vĕduvelorŭ întrece cu multŭ acea a flăcăilorŭ şi a vĕduviloru, lucru care se esplìcă prin mortalitatea mai mică a femeilorŭ în a doua jumĕtate a vieţii. In vérstele însĕ de procreaţiune dela 18—25 de anĭ pentru bărbaţĭ, dela 15 la 45 pentru femei, proporţiunile sĕ deosibescŭ fórte puţinŭ.

Studiindŭ pe rêndŭ împărţirea neînsuraţilorŭ pe districte, d. Lagneau constată, că necăsătoriţii şi mai alesŭ celibatarii suntŭ mai numeroşĭ în departamentele cu centrurì marĭ, ca Sena, Bouche du Rhone, în órecare departamente maritime ale Britaniei etc. Necăsătoriţii şi celibatarii suntŭ puţinŭ numeroşĭ în departamentele agricole.

In Francia, unde la 1000 de celibatarĭ adulţĭ sĕ numĕră 485 băeţĭ de mai multŭ de 18 anĭ şi 514 fete de mai multŭ de 15 anĭ, băeţii suntŭ fórte numeroşĭ în órecare departamente vecine cu hotarele Germaniei şi Italiei, pe când fetele suntŭ mai cu sémă numeróse în departamentele din centru. In Parisŭ, tinerele femei celibitare suntŭ mai cu sémă numeróse în caetierele bogate. In alŭ 9-lea arondismentŭ, prisosulŭfetelorŭ asupra băieţilorŭ este de 114 la 100 de celibatarĭ adulţĭ. In alŭ 19-lea arondismentŭ, prìsosulŭ băieţilorŭ asupra fetelorŭ este de 374 la 1000 de locuitorĭ. Căsătoriile se facŭ târḑiu în Britania în Pyrenei. în Savoia. La Parisŭ, proporţionalŭ cu numeroşii adulţĭ, căsătoriile suntŭ puţinŭ numeróse: la 1000 de locuitorĭ dela 18—66 de anĭ, anualŭ la Parisŭ sĕ însorŭ 59, în locŭ de 69 cum este miḑlocia în Francia întrégă. In cartierele bogate, ómenii profesiunilorŭ liberale se însóră târḑiu. Doctorulŭ Lagneau se ocupă apoi de causele acestui îndelungŭ celibatŭ:

Religìunea este causa celibatului a 129,369 persóne — clerulŭ francesŭ. Serviciulŭ militarŭ silesce la celibatŭ pe 385,000 tinerĭ de 20—25 de anĭ. Emigraţiunea atâtŭ de mare a ómenilorŭ dela ţéră cătră oraşe favoriséză celibatulŭ, pe d'o parte făcêndŭ mai puţinŭ necesară viéţa casnică, pe de alta determinândŭ unŭ mare prisosŭ de fete rĕmase la ţéră, unde găsescŭ cu greu sĕ se mărite. Preferinţa dată de cătră sefii de administraţiă, de cătră stăpânii de fabricĭ şi de case celorŭ neînsuraţĭ favoriséză érăşĭ celibatulŭ. Inscripţiunea maritimă şi călătoriile îndelungate interḑicŭ érăşĭ fórte multŭ căsătoriile, mai alesŭ în Britania. Emigraţiunea înderpărtată, despărţindŭ pe cele douĕ secsurĭ din aceeaşĭ localitate interḑice érăşĭ căsătoriile, mai alesŭ în Pyrenei. Luugile învĕţăturĭ, numerósele esamene, stagiurile îndelungate, oprescŭ formarea unei posiţiunĭ sociale şi decĭ favoriséză necăsătorirea.

Multele formalităţĭ, deosebitele termene cerute pentru căsătoriă, cheltuielile nunţii parcă prelungescŭ celibatulŭ lucrătorilorŭ din oraşe şi mai alesŭ alŭ străinilorŭ.

DIVERSE.

O crimă în Bucurescĭ. — Cetimŭ în »Naţiunea«: Casele cu Nr. 16 din strada Sórelui au fostŭ, în Dumineca Rusaliilorŭ, teatrulŭ unei crime, care a aruncatŭ spaima în Bucurescĭ. Ḑiua, între 4 şi 5 óre p. m. într'o cameră din faţa stradei, o femeă, d-na Maria Popovicĭ, fosta d-nă Andreescu, a fostŭ ucisă, în împrejurările cele mai îngrozitóre, fără ca nicĭ unŭ agentŭ poliţienescŭ sĕ fi vĕḑutŭ întrândŭ sĕu eşindŭ pe cineva din casă. După informaţiunile ce am putută culege din sorginte autorisate, écă împrejurările în care crima s'a comisŭ: D-na Maria Popovicĭ de 24 de anĭ, divorţată de vr'o trei anĭ de d. Andreescu, directorŭ alŭ scólei primare de băieţĭ din Popa-Tatu, locuia în strada sórelui Nr. 16, la unchiulŭ sĕu d. N. Miulescu, tipografulŭ. In ajunulŭ crimei, d-na Popovicĭ ridicase dela casa de depunerĭ 18 scrisurĭ funciare rurale de câte 1,000 lei, carĭ erau sĕ constitue dota sa la căsătoria, ce proiectase a o face cu d. Anghel Dumitrescu, institutorŭ dela scólă, alŭ cărei directorŭ era fostulŭ bărbatŭ alŭ d-nei Popovicĭ. In aceeaşĭ ḑi, luase şi d. Miulescu 12,000 lei în bilete de bancă dela Primăria Capitalei pentru o casă ce i se expropiase. Amêndouĕ aceste sume erau închise într'o casă de ferŭ, aşezată în camera din faţa stradei. Cheia casei de ferŭ fusese ascunsă într'unŭ sertarŭ cunoscutŭ numai de d. Miulescu şi de d-na Popovicĭ. Duminecă, în ḑiua crimei, pela 12 óre, d. Miulescu ese împreună cu soţia sa la plimbare; d-na Popovicĭ rĕmâne singură acasă. In curte nu se aflau de câtŭ nisce băieţĭ de tipografiă, deórece singura servitóre, pe care o avuseră, fugise din ajunŭ, fără chiar sĕ-şĭ fi luatŭ leafa. Pela 3 şi jum. băieţii din tipografie plécă şi ei la plimbare, aşa că în casă nu mai rĕmâne decâtŭ d-na Popovicĭ. Când d. şi d-na Miulescu se întorcŭ acasă, pela 5 óre, unŭ spectacolŭ îngrozitorŭ li se înfăţişéză: ivĕrulŭ din afară alŭ uşei dela salonŭ e plinŭ de sânge, purtândŭ impresiunea de degete. In salonŭ, d-na Maria Popovicĭ scăldată în sânge şi întinsă fără suflare pe parchetŭ. Jurŭ împrejurŭ, lacŭ de sânge, pe mobile, stropiturĭ de sânge, pe patŭ, o sabie a d-lui Miulescu, scósă din teca şi aşeḑată crucişŭ, lângă ea unŭ revolverŭ totŭ alŭ d lui Miulescu. Casa de banĭ e deschisă, din ea lipsescŭ cele 18 bonurĭ ale victimei şi cele 12 bilete de bancă de câte 1000 lei ale d-lui Miulescu, precum şi mai multe giuvaericale. Dându-se imediatŭ alarma, d. procurorŭ Fundăţeanu vine la faţa locului. Posiţiunea cadavrului se constată a fi urmàtórea: victima e îmbrăcată în rochie négră; piciórele ei suntŭ la distanţa de aprópe unŭ metru dela uşă, corpulŭ e aşeḑatŭ pieḑişŭ spre stânga cum întri în casă. Urme de sânge arată că la începutŭ, corpulŭ a fostŭ aşeḑatŭ mai puţinŭ pieḑişŭ. Douĕ pete marĭ de sânge suntŭ lângă cadavru. Indată după acésta constatare, victima a fostŭ transportată în sala mortuară dela spitalulŭ Colţea, unde reporterulŭ nostru s'a dusŭ de a vĕḑut'o. Iacă rănile ce se constată: în regiunea temporo-frontală stêngă o înfundătură a óselorŭ în mărimea unei monede de 5 banĭ; la gâtŭ, o rană triunghiulară în dreptulŭ carotidei stângĭ, care este deschisă; la arcada sprâncenei drepte o echimosă întinsă; pe peptŭ şi pe spate mai multe lesiunĭ uşóre. Pe sînŭ, în drépta se observă o impresiune care pare a fi unŭ tocŭ de ghiaţă; pe antebraţulŭ stângŭ, pe faţa internă, impresiunea a patru degete, care nu parŭ a fi fostŭ de muncitorŭ cu mânile. Figura esprimă o mare amărăciune. Cercetările pentru descoperirea criminalului sĕu criminalilorŭ s'au începutŭ imediatŭ. Unŭ soldatŭ a venitŭ sĕ spună procurorului, că pela 4 şi jum. trecêndŭ pe strada Numa-Pompiliu, a vĕḑutŭ la o ferestrue a dependinţelorŭ, acum aprópe dĕrîmate, pe unŭ omŭ bărbosŭ, care părea a sta la pândă; în acelaşĭ timpŭ doi inşĭ îmbrăcaţĭ în negru eşiau din casă. Nu i-a vĕḑutŭ încotro au apucatŭ. Unŭ d. C..... declară că a vĕḑutŭ în strada Sórelui, în dreptulŭ casei cu Nr. 16, pe unŭ individŭ îmbrăcatŭ în negru şi cu pălăriă înaltă alergândŭ spăriatŭ, şi după ce a încercatŭ sĕ ia birja în care tocmai era sĕ se suie, suindu-se într'o altă birjă condusă de unŭ muscalŭ, pe care a găsit'o în apropiere. Până acuma, au fostŭ arestaţĭ: servitórea d-lui Miulescu, care fugise în ajunulŭ crimei: d. Andreiescu, fostulŭ bărbatŭ alŭ victimei; d. Anghelŭ Dumitrescu, institutorulŭ dela Popa-Tatu, fidanţatulŭ victimei, şi în fine unŭ zidarŭ Iosefŭ Szabo, care lucrase câteva ḑile la case. Acestŭ din urmă s'a constatatŭ că nu dormise 4 nopţĭ acasă şi că în ḑiua crimei bĕuse dela 9 diminéţa până la 4 séra într'o cârciumă. Acasă la elŭ s'a găsitŭ unŭ cuţitŭ-custură ruginitŭ, care înse nu pórtă nicĭ o urmă de sânge. Cercetările urméză. Aflămŭ că a fostŭ arestatŭ şi d. N. Miulescu, tipografulŭ, unchiulŭ d-nei Maria Popovicĭ, victima asasinatului din strada Sórelui. In momentulŭ din urmă aflămŭ numerile câtorva din bonurile furate cu ocasiunea crimei din strada Sórelui Nr. 16. Iată-le: 17,496, 19,266, 19,431, 19,432, 10,433, 11,894, 16,958 şi 16,959.

***

O greşală fatală. — O mare nenorocire a causatŭ unŭ farmacistŭ în oraşulŭ Parma din Italia. Intră unŭ omŭ în farmaciă ca sĕ cumpere chininŭ şi farmacistulŭ din greşală îi dădŭ morfiu. Acéstă greşală a trebuitŭ sĕ o plătéscă cu viaţa fata unui advocatŭ. Fata care pătimea de frigurĭ, luà morfiulŭ în locŭ de chininŭ. Efectulŭ otrăvei a fostŭ înfricoşatŭ. Bolnava, după ce a luatŭ morfiulŭ a începutŭ sĕ strige în gura mare. Işĭ perdŭ îndată simţirile şi după o scurtă dér grea suferinţă îşĭ dĕdŭ sufletulŭ.

***

Petiţiune pentru înmormêntarea prin ardere. — Reuniunea pentru arderea cadavrelorŭ, care îşĭ are reşedinţa sa în Berlin, a înaintatŭ o petiţiune la parlamentulŭ imperialŭ, ca sĕ se reguleze arderea cadavrelorŭ şi sĕ se facă o lege. Scrutaţiunile cele nouĕ ale autorităţii însemnate germane şi străine au arătatŭ pe terenulŭ higienii (sănătăţii), că arderea cadavrelorŭ acelora, care au muritŭ de bóle contagióse, este mijloculŭ celŭ mai sigurŭ de a împedeca lăţirea bólei contagióse şi că zace în interesulŭ îngrijirei de sănătatea ómenilorŭ de a lucrá cu tótă energia, ca sĕ se introducă câtŭ mai curêndŭ arderea cadavrelorŭ. Şi acésta ideiă salutară va mai avé multŭ de a se luptá cu prejudeţele cele vechĭ ale ómenilorŭ. In urmă totuşĭ se va lăţí în tóte ţĕrile europene.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

a se perde pentru noi şi pentru naţiune în marele oceanŭ alŭ elementului de altă limbă. Causa zace firesce acolo, că la noi procesulŭ pentru a ne formá o clasă de industriă şi comerţŭ românéscă, în proporţiune cu tendinţa altora, nu este încă destulŭ de repede; prin urmare, fórte cu greu vomŭ puté cucerí centrele, în carĭ astăḑĭ domnescŭ alte limbĭ, decĭ tendinţa nóstră pentru înfiinţarea unei clase mijlocie, trebue sĕ fiă îndreptată mai multŭ într'acolo, ca sĕ ne creămŭ alte centre, centre nouĕ, pentru carĭ ne potŭ serví de basă unele dintre comunele românescĭ ruralĭ cu poporaţiune mai numĕrósă, prelângă ceea ce apoi avemŭ sĕ începemŭ a împopulá totŭ mai tare cu industriă şi comerţŭ românescŭ şi centrele urbane, unde elementulŭ românescu este în preponderanţă numerică. Numai pre acéstă cale, ne vomŭ puté formá o industriă şi comerţŭ naţionalŭ mai puternicŭ, pre care cale avemŭ sĕ procedemŭ cu atâta mai vêrtosŭ, cu câtŭ viaţa economică, desvoltându-se mai departe, în viitorŭ nu va fi îndestulită cu centrele industrialĭ-comercialĭ de astăḑĭ, ci la tótă întêmplarea va mai avé lipsă încă şi de altele.

In urmă sĕ vedemŭ întréga estensiune geografică a teritorului locuitŭ de Românĭ, sĕ vedemŭ, care ar fi numĕrulŭ totalŭ alŭ Românilorŭ.

V.

După cele premerse este de interesŭ pentru noi sĕ scimŭ, câtă estensiune are complecsulŭ geograficŭ din orientulŭ Europei locuitŭ în preponderanţă de Românĭ; sĕ scimŭ, care este maioritatea Românilorŭ de pe acestŭ teritorŭ, şi că la ce cifră s'ar urca numĕrulŭ totalŭ alŭ Românilorŭ de astăḑĭ din Europa?

Tóte aceste întrebărĭ au fostŭ puse mai de mulţĭ şi mai de multe orĭ, dar din lipsa datetorŭ complete şi astăḑĭ încă este greu a da unŭ rĕspunsŭ destulŭ de esactŭ. Se pare, că provedinţa nu s'a îndestulitŭ cu acea grea cercare, la care suntemŭ espuşĭ de atâţia seculĭ, ca unŭ poporŭ atâtŭ de însemnatŭ la numĕrŭ, cum suntemŭ noi Românii, sĕ fimŭ împărţiţĭ în atâtea părţĭ, — ci la acésta a mai adausŭ şi aceea, că până astăḑĭ încă nu ne-e datŭ a scí cu tótă positivitatea, că câţĭ suntemŭ? Sperămŭ însă, că precum trecutulŭ celŭ mai deaprópe a luminatŭ multe pagine întunecóse d'ale istoriei trecutului nostru mai depărtatŭ şi viforosŭ: aşa şi viitorulŭ celŭ mai deaprópe ne va aduce lumina şi în acéstă cestiune.

După datele mai nouĕ, carĭ ne stau la disposiţiune, putemŭ sĕ facemŭ următorulŭ calculŭ:

a) în România de astăḑĭ — fără Dobrogea — adecă în Ţera românéscă şi Moldova, pre unŭ teritoriu de 131,402 Km. □, între 5.376,000 locuitorĭ, suntŭ 4.612,000=87·7% Românĭ după datele din 1878;

b) în cele 26 comitate din Transilvania, Bănatŭ şi Ţera unguréscă pre unŭ teritorŭ de circa 127,000 Km. □, între 5.238,878 locuitorĭ, suntŭ 2.398,138=45·78% Românĭ după datele din 1881;

c) în Bucovina pe unŭ teritoriu de 10,451 Km. □, între 571,671 locuitorĭ suntŭ circa 190,000=33·24% Românĭ;

d) în Basarabia, care astăḑĭ întrégă se află încorporată în marele imperiu rusescŭ, pre unŭ teritoriu de circa 42,480 Km. □, între 1.226,000 locuitorĭ, suntŭ 878,850=71·68% Românĭ.

Acum, décă sumămŭ tóte aceste ţinuturĭ, căpĕtămŭ unŭ complexŭ geograficŭ de circa 311,333 Km. □, cu o poporaţiune de cam 12.412,549, între carĭ celŭ puţinŭ 8.078.988=65·09% suntŭ Românĭ. Poporaţiunea relativă a acestui teritoriu ar fi de 39·86 la 1 Km. □.

Acestŭ complexŭ geograficŭ, etnograficŭ şi demograficŭ, décă şi în înţelesŭ politicŭ ar formá unŭ ce întregŭ şi compactŭ, atuncĭ ca atare, între statele europene conformŭ teritorului sĕu, care face 3·206% din teritoriulŭ întregei Europe de 9.710,340 Km. □, după Rusia, Germania, Francia, Spania, Svedia, Norvegia şi Anglia (5.427—0·315 milióne Km. □,) ar urma în loculŭ alŭ 8-lea; ér conformŭ poporaţiunei sale generalĭ, după Rusia, Germania, Francia, Anglia, Italia, Austria şi Spania (82.78—16·77 milióne locuitorĭ, asemenea ar ocupá totŭ loculŭ alŭ 8-lea. Numai după poporaţiunea relativă, ar sta ceva mai departe de statele apusene.

Afară de acestŭ teritoriu se mai află încă Românĭ în Austro-Ungaria, după conscrierea din 1881, 22,691 în Serbia 130,000=1·3%, în Dobrogea, Bulgaria, Macedonia, Epirŭ şi Tessalia la olaltă preste 1.000,000, ceea ce, décă vomŭ adauge la suma de susŭ, şi apoi décă vomŭ luá numĕrulŭ Românilorŭ din regatulŭ ungarŭ cu o cifră mai înaltă, mai multŭ probabilă, cum s'a arĕtatŭ mai susŭ, socotindŭ aicĭ şi numĕrulŭ acelorŭ Românĭ, carĭ sĕ mai află şi prin alte ţinuturĭ ale Europei, — fără cea mai mică îndoiélă, putemŭ ḑice, că numĕrulŭ tuturorŭ Românilorŭ ne dă cifra rotundă de 10.000.000, care de şi în comporaţiune cu întréga poporaţiune de 315.929,000 a Europei de astăḑĭ face numai 3·165%, în sine totuşĭ este unŭ numĕrŭ destulŭ de însemnatŭ, décă îlŭ vomŭ considera după adevĕrata sa valóre.

Aeli(us).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97.80
Rentă de hârtiă 5%	92.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.50
Bonurĭ rurale ungare	103.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C3.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	102.–
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	96 75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	118.60
Renta de hărtiă austriacă	82.45
Renta de arg. austr.	82.85
Renta de aurŭ austr.	107 90
Losurile din 1860	139
Acţiunile băncei austro-ungare	861.—
Act. băncei de creditŭ ung.	285.75
Act. băncei de creditŭ austr.	285.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	9.88
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.20
Londra 10 Livres sterlinge	124.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 14 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	—	89½
Renta rom. amort. (5%)	—	92¼
» convert. (6%)	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	31
Credit fonc. rural (7%)	—	102¾
» „ „ (5%)	—	85½
» » urban (7%)	—	98¾
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	—	83½
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	275½	—
« » » Naţională	225	—
Aurŭ	11.3J%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 28 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8 90	8.92
Argint românesc	8 80	8.85
Napoleon-d'orĭ	9.87	9.88
Lire turcescĭ	11.10	11.15
Imperialĭ	10.10	10.12
Galbenĭ	5.80	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.—
Ruble Rusescĭ	124.—	125.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta şi pe linia Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu	10.08	5.59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copsa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11:09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşov.